

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 30

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
26. JULIJA (JULIO) 1956

REPATRIACIJA

Ob odhodu Rusov, Ukrajincev in Poljakov v kraje za železno zaveso, ob slovesu tukaj rojenih njihovih otrok — Argentinec od rodnih krajev in svobode se človek nehote spomni onih dni, ko so prve ladje prispele z našimi begunci v buenosairesko pristanišče. Tedaj sta se v vodah La Plate srečali ladji Santa Cruz in Partizanka, ki je prav tako kot Salta danes tedaj vozila v domovino povratnike. V onem povratku in današnjem je precejšnja razlika na prvi pogled: tiste dni pred nekaj leti je še ves svet, še posebej pa obširna tukajšnja kolonija prebivalcev, doma iz področij Jugoslavije, gledala na vse tiste, ki se niso hoteli vrniti; kakor na nekeke zločince. Že morajo biti krivi nečesa, ako se ne upajo vrniti domov, je bilo splošno mnenje. Saj je vendar v domovini zavladala svoboda, so govorili, saj ni več razlogov, da bi si v tujini služili težki vsakdanji kruh, ko se vendar v domačih krajih in logih cedita mleko in med. Če so tedaj uradni krogi jugoslov. emigrantov v Argentini grozili na vse načine tistim, ki niso hoteli oditi s Partizanko, so zavestno in namerno ščuvali proti tistim, ki so tedaj prihajali. Zavedali so se namreč, da v novodošlih emigrantih živijo neugasljivi dokazi “rdeče svobode in ljudske demokracije”, kakršna v resnici je bila, je in bo.

Pretrajljivi so bili trenutki odhoda s Partizanko, še bolj pretrajljivi so bili bežni pogledi sedaj odhajajočih z ladijskega krova na obalo dežele, v kateri so našli pred leti svojo novo domovino. Marsikdo od odhajajočih je morda napravil v naglici bilanco svojega življenja na ameriških tleh. Morda za nekatere ni bila pozitivna. Verjetno se je kak posameznik vrnil zato, ker tukaj na noben način ni mogel uspeti ali se je pa utrudil. Drugega je morda gnala k povratku uničena eksistenca, do katere ga je privedla nepravilna pot v življenje. Kakemu posamezniku je morda teža let in bližajoča se ura smrti narekovala v globinah srca, naj bi le doma umrl. A naj bodo razlogi za nekatere take ali taki, naj bodo življenjske usode odhajajočih še tako različne, za večino teh ostane slej ko prej odprto vprašanje: Kdo je te ljudi pripravil do tega koraka, kje so tisti centri, iz katerih je vrela propaganda za povratek, in v čem tiči končno poslednji cilj masovnih odhodov iz svobode v sužnost za železno zaveso.

Znano je, da so pred časom sorodniki vseh emigrantov morali oddati svojim ljudskodemokratskim oblastem naslove sorodnikov, živčevih v Amerikah. Za tem ukrepom, čigar izvedba je slonela na ramah vseh policijskih oblasti v teh deželah, se je prav gotovo skrivala politika na dolgo roko: s seznamom v roki bo dosti lažje predstavnikom teh komunističnih režimov pričeti z akcijo med posamezniki odn. v poedinih družinah. Če je naključje naneslo, da je bila po sredi še kakšna zapuščinska razprava ali pa ev. vrnitev zaplenjenega premoženja, je bila naloga uradnega posredovalca za povratek precej lažja. Šlo je samo za to, kako od komunističnih držav najeti agentom dati v roke najbolj nujne osnovne podatke in jih tako usposobiti za individualno obravnavanje kandidatov za povratek. Pri izbiri agentov se je sleherno predstavništvo teh držav meralo držati predvsem v okviru lastnega osebnosti in šele v drugi vrsti misliti na sodelavce iz vrst emigrantov samih. In kakor je bil pred nedavnim znan primer, da so na nekaterih potovalnih agencijah, ustanovljenih s posredovanjem uradnega predstavništva ljudskih demokracij, ponujali tukaj živečim emigrantom silno lepe albume slik iz domovine, ako prinesejo naslove vsaj pet ali deset emigrantov, tako je verjetno takih bleščeših ponudb bilo še kaj več in različnih vrst. Ko pa je nekdo n. pr. v zameno za prelepi album oddal prvih pet imen, je bil kompromitiran, da spet uporabimo stari izraz iz časov revolucije. Predstavništvo ga je dejansko imelo v oblasti: ali bo zanje delal še naprej, ali pa bo prisiljen po ovinkih sporočiti ostalim članom njegove narodne skupnosti, da je nekaj časa delal za rdeče. S tem ima zaprt pot nazaj med svojo “colectividad”, omajan svoj položaj v družbi in tudi tukajšnje oblasti ga bodo pričele

PANAMSKA DEKLARACIJA

V Panami je bila v dneh 21. in 22. t. m. konferenca šestnajstih predsednikov in treh še ne ustoličenih predsednikov ameriških držav, ki se je sestala na vabilo panamskega predsednika Ariasa. Na tej konferenci so sprejeli “Panamsko deklaracijo”, ki glasi:

“Predsedniki ameriških republik:

Ob praznovanju spomina skupščine ameriških držav, ki se je sestala l. 1826 v mestu Panama na pobudo osvoboditelja Simona Bolivarja, ki je ostvaril prvo skupno manifestacijo panamerikanizma in priznavajoč večno vrednost idealov, ki so vodili borce za ameriško solidarnost, podpisujemo naslednjo deklaracijo:

1) Naloga Amerike je razvijati civilizacijo, ki ustvarja resničen in učinkovit koncept človeške svobode, načelo, da država obstoja zato, da služi in ne da gospoduje nad človekom, stremenje, da človeštvo doseže višjo raven v svojem duhovnem in materialnem razvoju in prepričanje, da vsi narodi morejo živeti v miru in dostojanstvu.

2) Polna izvedba naloge Amerike je neločljiva od gospodarskega in socialnega razvoja njenih narodov in je zato potrebno povečanje narodnih naporov in medameriškega sodelovanja za doseg rešitve gospodarskih problemov in za dvig življenjskih pogojev na kontinentu.

3) Uspešnost Organizacije ameriških držav, porok miru med državami-člani-

cam i varnosti za kontinent, dokazuje tudi, kaj more, v različnih pogledih mednarodnega življenja, doseči iskreno sodelovanje med neodvisnimi narodi in nam daje pobudo za sklep o podpiranju medameriških organizmov in njihove delavnosti.

4) V svetu, v katerem so človeško dostojanstvo, njegove osnovne pravice in duhovne vrednote človeštva nevarno ogrožene od totalitarnih sil, ki so tuje tradiciji naših narodov in njihovih ustanov, Amerika trdno ostaja pri svojem zgodovinskem poslanstvu: biti branik človekove svobode in neodvisnosti narodov.

5) Enotna, močna in radodarna Amerika ne bo samo pospešila blagostanja kontinenta, pač pa bo tudi pripomogla svetu doseči dobrobit miru, ki sloni na pravičnosti in svobodi, ki bo dovolil vsem narodom, brez razlike rase ali vere, delati s častjo in vero v bodočnost. Podpisano v mestu Panama, dvaindvajsetega julija 1956.”

Konferenca so se udeležili naslednji predsedniki ameriških držav: Argentina, Aramburu; Bolivija, Siles; Brazil, Kubick; Costa Rica, Figueres; Čile, Ibañez; Guatemala, Castillo; Honduras, Lozano; Kuba, Batista; Meksiko, Ruiz; Nicaragua, Somoza; Panama, Arias; Paraguay, Stroessner; Peru, Prado; Uruguay, Zuviria; USA, Eisenhower; Venezuela, Perez in trije še ne ustoličeni predsedniki.

Krščansko-demokratska zveza Srednje Evrope obsoja sovjetski kolonializem

Krščanskodemokratska zveza Srednje Evrope, v kateri je poleg krščanskodemokratskih strank iz Litve, Letonije, Poljske, češkoslovaške in madžarske včlanjena tudi Slovenska ljudska stranka, ne opusti nobene prilike, kadar se sestanejo zunanji ministri ali predsedniki vlad zahodnodemokratskih držav, da jih ne bi s spomenico opozorila na trpljenje narodov pod komunističnim jarmom. Tako je storila tudi sedaj, ko so se sestali v Panami predsedniki ameriških držav. S posebno spomenico jih je opozorila na ruski “protikolonializem”, na kolonializem v Rusiji sami in v komunistično vladanih državah, končno pa zahteva popolno osvoboditev narodov izpod komunističnega jarma.

V pogledu sovjetskega stališča proti kolonializmu spomenica CDUCE naglašava, da se sovjetski voditelji predstavljajo lažno za zaščitnike svobodnih narodov pred kolonializmom in se vprašuje: “Kako naj le Hruščev in njegova stranka obsojata kolonializem, ko sta ga pa sama vzpostavila v najhujši obliki na Poljskem, Madžarskem, v Estoniji, Litvi in Letoniji, češkoslovaški, Vzhodni Nemčiji ter v ostalih državah srednje in Vzhodne Evrope?”

Vodstvo CDUCE v spomenici opozarja predsednike ameriških držav na položaj v sami Sovjetski zvezi po Stalinovi smrti. Smatra, da je zaradi “nepetosti in slabosti ter zmede med komunisti po svetu” sedaj zelo pripraven čas, da bi zahodni zavezniki prisilili Sovjetsko zvezo, da bi opustila svoj kolonialni imperializem, ki ga je širil Stalin s silo, pretkanostjo in izdajstvom. Podjarmljeni narodi morajo biti osvobodeni verig s

svobodno domovino, bi še razumeli. Da pa nekdo pri sedanjem poznavanju svetovnega komunizma in njegovih manir še silni v jarem, je problem, ki ga ni mogoče razložiti s pametjo. Nehote se človek ustavi ob misli, da je za takimi povratki skrita tiha, v rokavice oblečena roka tistega terorja za železno zaveso, pred katerim beži na stotine ljudi vsak dan.

svobodno domovino, bi še razumeli. Da pa nekdo pri sedanjem poznavanju svetovnega komunizma in njegovih manir še silni v jarem, je problem, ki ga ni mogoče razložiti s pametjo. Nehote se človek ustavi ob misli, da je za takimi povratki skrita tiha, v rokavice oblečena roka tistega terorja za železno zaveso, pred katerim beži na stotine ljudi vsak dan.

Destacan el ritmo impresionante con que la Argentina se recupera económicamente

El órgano “Financial Times” de Londres considera en uno de sus últimos números que “la recuperación de la cotización mundial del peso argentino es el síntoma más aleccionador para la inversión de capitales extranjeros en dicho país”. Agrega el mismo órgano que, a pesar de que la Argentina sufre aún los graves efectos de una desastrosa dicta-

dura, es indudable que la recuperación de su divisa en el mercado libre fortalece las probabilidades de que esa Nación logre salvar los escollos y emerger sana y salva en esta circunstancia transitoria. La Argentina se desplaza ahora hacia sus objetivos naturales, a un ritmo impresionante.

Izredna gospodarska obnova in okrepitev Argentine

Znani angleški gospodarski list “Financial Times” v eni od svojih zadnjih števil prinaša članek o argentinskem gospodarskem položaju. Naglašava, da je obnova svetovne kotizacije argentinskega pesosa zelo vzpodbuden znak za naložbo tujega kapitala v Argentini. Isti list nadalje poudarja, da Argentina kljub temu, da še čuti težke posledice strahotne diktature, z zbiranjem deviz na svobod-

nem trgu utrjuje verjetnost, da se bo ta republika srečno ognila nevarnih čeri in bo ostala nepoškodovana in zdrava v teh prehodnih okoliščinah. Argentina se s presenetljivim ritmom bliža svojim naravnim ciljem.

Tako navedeni angleški gospodarski list o sedanjem ekonomskem položaju v Argentini.

IZ TEDNA V TEDEN

Ameriška vlada je objavila, da odpušča finančno pomoč Egiptu za zgraditev jezov pri Aswanu na Nilu, ker da “zgraditev teh jezov ni trenutno nujno potrebna za gospodarski razvoj Egipta.” Podobno izjavo je dala takoj za ameriško tudi britanska vlada, nato pa še sovjetski zun. minister Šepilov. Vse tri države menijo, da ima Egipt še več drugih važnejših gospodarskih problemov, katerih rešitev je nujnejša od jezov pri Aswanu. Na ta udarec iz Washingtona in Londona je Nasser odgovoril s tem, da je njegov zunanji minister takoj odšel na razgovor s sovjetskim veleposlanikom v Kairu, s katerim je razpravljal o tem problemu. Šepilov se je namreč odklonilvi takojšnje pomoči Egiptu za Aswan zavaroval v toliko, da je dodal, da je ZSSR pripravljena nuditi Egiptu pomoč za druge potrebe, če jo hoče sprejeti. Egiptčansko časopisje Washingtonu in Londonu odgovarja, da bodo jezovi na Aswanu zgrajeni tudi brez zapadne finančne pomoči.

Podpreds. sovjetske vlade Mikojan je prišel za en dan na obisk k Titu takoj po odhodu Nasserja in Nehruja z Brionov v Kairo. S Titom je imel tajen razgovor, o katerem ni bilo izdano uradno poročilo. Časnikarjem sta oba komunistična veljaka izjavila, da sta prišla na morje na odhidi. Menijo, da je Tito podal podrobno poročilo Mikojanu o svojih razgovorih z Nasserjem in Nehrujem, Mikojan pa je Tito obvestil o odstavitvi madžarskega kom. prvaka Rakosija, ki je sledila Mikojanovemu obisku v Budimpešti. Rakosi je bil hud nasprotnik Tita in oboževalec Stalina. Odstavljen je bil v Budimpešti tudi Farkaš, član madžarskega CKKP in bivši obrambni

zma in zahtevo po popolni osvoboditvi treh baltičskih držav, kakor tudi zahtevo, naj se raztrgajo kolonialne vezi v Srednji Evropi ter naj se v vseh teh državah izvedejo svobodne volitve pod mednarodnim nadzorstvom. Prav tako naj bo vključena v deklaracijo predsednikov zahteva, da si narodi ZSSR lahko svobodno izvolijo svoje vlade ter prošnja, da bi iz sovjetske ustave izginilo določilo, da se “katerikoli sovjetska socialistična republika, ki bi bila proglašena izven mej Sovjetske zveze lahko priključi ZSSR”.

TITO, NASSER, NEHRU

V Titovi rezidenci na Brionih nasproti Pulju je bil pretekli teden zgodovinski sestanek med Titom, Nasserjem in Nehrujem. Srečale so se Evropa, Afrika in Azija, tiste države teh kontinentov, ki so bile v nedavni preteklosti navidezno iste vrste borbo za osvoboditev izpod jarma tujih velesil.

Uradno poročilo, ki je bilo izdano po konferenci, je poročilo, kakršnih je bilo v zadnjih mesecih veliko s konferenc, katerih se je udeleževal Tito ali kateri koli komunistični državnik in njim pripadajo razpoloženi “neutralsi”. V 1500 besed dolgi skupni izjavi, ki je bila istočasno objavljena v Beogradu, Kairu in New Delhi, so ponovili stare moskovske fraze o prepovedi uporabe atomskega orožja in atomskih poskusov, o včlanjenju rdeče Kitajske v ZN, o sovj-

min. Rakosijev položaj glavnega tajnika madžarske KP je zasedel Ernoe Geroe. Madžarska vlada sedaj pripravlja vabilo za obisk Tita v Budimpešti. Tito je po obisku Mikojana odplul na ladji Galeb v spremstvu rušilcev Triglav in Biokovo na grški otok Krk, kjer se bo sestel z grškim kraljem in kraljico, ki se mudita na poletnih počitnicah na Krku.

Bulganin je prišel v Varšavo, kjer mu bodo komunistični prvaki podali podrobno poročilo o uporu v Poznanju. Hruščev je imel v Sverdlovsku velik govor, v katerem je poudaril, da “so ZSSR in komunistične stranke v zapadnih državah premagale svetovne imperialiste v njihovem upanju, da bodo mogli izkoristiti protistalinsko kampanjo za izpodkopavanje svetovnega komunizma. Kakor veste”, je dejal Hruščev na zborovanju uralskih kmetov, “je 20. kongres KP razpravljal o likvidaciji posledic osebnostnega kulta. Ko so zvedeli, da partija obsoja osebnostni kult in napake, ki izvirajo iz njega, so naši sovražniki upali, da bodo mogli oslabilo ZSSR in enotnost komunističnih strank. Toda sovražnik je slabo računal. Njihovo upanje se je razblinilo v nič. Kongresi, konference in plenarni sestanki tujih komunističnih strank in sestanki z delegacijami teh strank so dokazali, da so bratski odnosi med našo stranko in tujimi komunističnimi strankami postali še tesnejši in da se je povezanost v njihovih vrstah še povečala. Etapa uničenja Stalinovega kulta je za nami. Stojimo sedaj pred novimi nalogami, ki jih moramo izpeljati za doseg naših ciljev.”

V Zah. Nemčiji je Adenauer odnesel novo zmago svojih idej, ko je bil izglasovan zakonski predlog o obvezni vojaški službi. Adenauer je odgovoril Bulganinu na njegovo noto o zmanjšanju okupacijskih sil v obeh Nemčijah, da sedaj še ni čas za to in da morajo okupacijske sile najprej izvesti združitve obeh Nemčij, potem šele umakniti svoje čete iz Evrope.

Na Cipru so župani tega otoka sklenili, da ne bodo razpravljali o bodočnosti Cipra z britanskim odposlancem Radcliffom pod nobenimi pogoji. Radcliff je na ta sklep odgovoril, da je že itak izvedel vse, kar je hotel glede svojega načrta za bodočo ustavo Cipra.

skem načinu združitve obeh Nemčij, o izkoriščanju razmer na Bližnjem in Srednjem Vzhodu po kolonialnih velesilah, o pomoči slabo razvitim deželam. Zaradi aktualnosti so izjavi dodali še problem Alžira, ki naj se reši s mirnimi sredstvi in vprašanje Palestine, ki da predstavlja nevarnost za svetovni mir, je pa rešljivo po nasvetih bandunške konference, po katerih morajo biti zaščitene pravice arabskih plemen v tej deželi.

Na Brione je ob tej priliki prišla skupina vodij alžirskih upornikov, ki je predala Titu, Nasserju in Nehruju spomenico, v kateri prosijo za njih podporo v borbi Alžira za neodvisnost.

Tito, Nasser in Nehru hočejo zvariti nekak nevtralistični blok držav, ki bi (Nadaljevanje na 4. strani)

Ljudska fronta v Jugoslaviji

I.

Pod gornjim naslovom je napisal dr. Miha Krek, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo in vodilni slovenski politični človek v emigraciji, članek za letošnji julijski številki CDUCE, glasila "Christian Democratic Review". Ker je njegova vsebina oprta na tehtna dejstva, važna za slehernega slovenskega človeka, smo članek prevedli iz angleščine in ga našim bralcem priobčujemo.

Med drugo svetovno vojno je bilo vzpostavljeno sodelovanje med jugoslovansko kraljevsko vlado, ki je bila takrat v Londonu, in Anti-fašističnim svetom za narodno osvoboditev Jugoslavije (AVNOJ), ki so ga organizirali Titovi partizani. Ne da bi se spuščali v notranje - politični razvoj jugoslovanskih zadev v tistem času, ki je povzročil notranjo borbo med Mihajlovičevimi četniki in Titovimi partizani — tedanjima odporiškim gibanjima — bomo ocenili posledice zgoraj imenovanega sodelovanja.

AVNOJ je bil ustanovljen na kongresu v Bihaču meseca novembra 1942. Udeleženci kongresa so prišli iz vseh delov Jugoslavije, in nekateri med njimi so bili pripadniki demokratičnih političnih strank. Vendar se mora reči, da je ljudstvo v Jugoslaviji smatralo slednje za pripravnike komunistov, ki so imeli v rokah vse partizansko delovanje.

Na sledečem kongresu AVNOJ-a v Jajcu, meseca novembra 1943, je bil Josip Broz-Tito imenovan za marsala Jugoslavije in postavljen za ministrskega predsednika novo ustanovljene partizanske vlade, ki je štela še dvanajst ministrov, ki so bili vsi komunisti ali pa komunistični pomagači. Na ta način sta obstojali dve vladi: ena, ki je slonela na obstoječi ustavi in ki je prešla oblast iz rok ustavnega kralja Petra II. (ta čas v Londonu), druga pa se je ustanovila sama izmed partizanskih voditeljev v Jugoslaviji in ji je načeloval Tito.

Napačno bi bilo reči, da je Tito prišel na oblast z lastno vojaško močjo in akcijo, (v resnici ga je privedla v Beograd in tamkaj ustoličila ruska Rdeča armada), ali da je Tito prevzel vlado dežele s pristankom večine ljudstva (partizani niso nikdar imeli za seboj večino naroda). Nedvomno je privedla Tita na oblast obilna materialna in moralna podpora, ki jo je bil deležen od strani zapadnih sil izza prvih mesecev 1. 1943, kakor tudi vojaška akcija Rdeče armade. Nobena druga razlaga tedanjega položaja ne more vzdržati objektivne zgodovinske ocene.

Kralj Peter, star 20 let, ni mogel vzdržati silnega pritiska Winstona Churchilla in je pristal na pogajanja, ki naj bi jih njegov ministrski predsednik dr. Ivan Šubašič pričel s Titovo partizansko vlado, da bi prišlo do nekakšnega sodelovanja med njima. Pogajanja so trajala do januarja 1945, ko je bilo naznanjeno, da sta se moža sporazumela. Na osnovi tega — v zgodovini imenovanega Tito-Šubašičevega sporazuma — sta Šubašič in še dva begunska politika vstopila v provizorno partizansko vlado. Sporazum je tudi predvideval, da se AVNOJ izpopolni in razširi s pritegnitvijo članov bivšega jugoslovanskega parlamenta, in da kralj imenuje tri može v regentski svet, ki ga bo nadomestoval dokler jugoslovanski narodi ne bodo imeli priložnosti izraziti svoje volje glede vlade.

Tito-Šubašičev sporazum je zapečatil usodo svobodne in demokratične Jugoslavije. Na konferenci velikih treh v Jalti sta Stalin in Molotov vztrajala, da se mora sporazum nemudoma začeti izvajati; vse ostale zadeve glede Jugoslavije bodo rešene kasneje. To sta napravila namenoma, da bi bilo z jugoslovanskimi problemi mogoče ravnati potem, ko bo Titova vlada dejansko priznana. Seveda sta s tem načrtom v polni meri uspela. Nekaj pred koncem druge svetovne vojne so se trije begunski politiki in kraljevski ministri, Ivan Šubašič, Milan Grol (vodja srbske demokratične stranke) in Juraj Šutej (vodilni član Hrvatske seljačke stranke) podali v Beograd in vstopili v partizansko vlado. Šubašič je postal zunanji minister, ostala dva pa ministra brez listnice.

Da bi nekako ustregli določbam Tito-Šubašičevega sporazuma, so komunisti na tretji seji AVNOJ-a v avgustu 1945 izbrali 12 bivših članov političnih strank izpred vojne, o katerih so bili prepričani, da so pripravni za izvedbo komunističnih načrtov. Protikomunistični poslanci bivšega parlamenta so bili izvrženi pod za lase privlečeno pretvezo, da so bili sovražni kolaboraterji. Na ta način razširjena Narodno osvobodilna skupščina je sprejela celo vrsto važnih zakonov, med njima tudi volilni zakon.

O volitvah poroča R. L. Wolff v svoji knjigi "The Balkans in our Times" (Harvard University Press, 1956) takole: "Važen činitelj, ki je preprečil svobodne volitve, je bila delavnost tajne policije". Ko je Grol odstopil in zapustil vlado avgusta 1945, je nameraval nastopiti na volitvah s kandidati združene opozicije. Wolff pravi k temu: "Tipično za nasilje vlade je bilo geslo: Volilne kroglice Titu, svinčene kroglice Grolu. Prvotno je bilo Grolu dovoljeno tiskati list "Demokracija", toda tolpa komunističnih morilcev (thugs) je napadla prodajalce lista in list zažigala po beograjskih ulicah. List Hrvatske seljačke stranke, ki ga je začela izdajati Radičeva vdova v Zagrebu, je izšel samo dvakrat preden so ga komunisti zatrli. Šubašič sam... je bil v hišem zaporu." Tako Wolff o volitvah.

Vsi Titovi priskledniki in partizani so se združili v skupni Ljudski fronti, ki so jo podpirali vsi komunisti in pa ocepiljene skupine in nezadovoljneži iz obstoječih političnih strank (Samostojno demokratske, Hrvatske seljačke, srbske demokratične in socialistične). Opozicija zoper Ljudsko fronto je obstajala iz skupin radikalov, srbskih demokratov, Hrvatske seljačke stranke, Slov. ljudske stranke in socialistov. Toda opozicija, če jo smemo tako imenovati, ni smela ustanavljati krajevnih organizacij. Njeni voditelji so ugotovili, da zaradi ustrahovanja in pomanjkanja politične svobode ne morejo imeti shodov z volilci. Dne 20. septembra so sklenili, da se volitev ne bodo udeležili. Tež odločbi je sledila še pred volitvami ostavka še obeh preostalih članov partizanske vlade, ki sta prišla iz Londona kot zastopnika kraljevske vlade, Šubašiča in Šuteja. Za vzrok ostavke sta navedla dejstvo, da se partizani ne brigajo za Tito-Šubašičev sporazum. Jasno je bilo, da se predstavniki londonske vlade in Tito povsem razlikujejo glede pogledov

Obletnica Wilsonovega govora na M. Vernonu

V zvezi s stoletnico rojstva Woodrowa Wilsona je priredil Centralni vzhodnoevropski Wilsonov odbor dne 5. julija t. l. v Assembly Hall v klubu Cosmos zelo uspešen večer, ki je bil posvečen spominu Woodrowa Wilsona. Navzoči so bili: vdova velikega predsednika Združenih Ameriških Držav gospa Edith, kakor tudi zastopniki najodličnejših washingtonskih krogov. Na spominsko slovlavo so prišli tudi zastopniki narodov, ki ječe pod komunističnimi diktaturami v Srednji in Vzhodni Evropi. Tako je bil navzoč predsednik Mednarodne kmečke zveze in biv. predsednik poljske vlade Stanislav Mikolajczyk, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo in predsednik SLS g. dr. Miha Krek, Konstantin Fotič kot predstavnik Srbskega centralnega odbora, dr. Milan Gavrilovič, predsednik Srbske kmetijske stranke, Romun Popo in drugi.

Zborovanje je začel generalni tajnik Wilsonovega odbora in podpredsednik NO za Slovenijo g. dr. Bogumil Vošnjak. V svojem kratkem govoru je predstavil navzočim g. dr. Vladka Mačeka, predsednika Hrvatskega narodnega zastopstva in točasnega predsednika Wilsonovega odbora. Spominjal se je tudi tiste ga Wilsonovega Washingtona iz leta 1918, ki je s tako silo in s takim uspehom delal na osvoboditvi naših narodov.

Predsednik Wilsonovega odbora g. dr. Vladko Maček je zatem v govoru poudarjal, da je predsednik Woodrow Wilson že v tistih dneh, ko so se armade borile še za zmago, položil temelje svojim načelom za doseg trajnega miru. Po drugi svetovni vojni so na njegove ideje popolnoma pozabili ter jih popolnoma zanemarili. Zato pa danes tudi ves svet trepeti pred grozotami kake bodoče voj-

Za avtralske "Misli" je Jože Pliberšek napisal članek pod gornjim naslovom. Uredništvo "Misli" ga je objavilo na uvodnem mestu s temi- le spremnimi besedami: Pisec tega članka, preprost delavec, se je dotaknil vprašanja, ki je življensko vprašanje tisočev v tujini. Lako bi rekli: življensko vprašanje celokupne naše emigracije. Čeprav članek ni "učeno" sestavljen, je pa napisan iz srca, ki kljub vsem težavam življenja ni zavrglo sončnih idej. Zato smo temu spisu odločili prvo mesto v pričujoči številki.

Jože Pliberšek je na važnost obravnavanega problema opozoril z naslednjimi ugotovitvami:

na politično življenje v Jugoslaviji. Ker je imel Tito moč v rokah, je njegova obveljala.

Volitve so bile dne 11. novembra 1945. Niso jih nadzorovali mednarodni opazovalci, kakor se rado navaja, marveč le člani tiska, ki so jih izbrali jugoslovanski komunisti sami. Čeprav Tito in komunizem nista bila nikoli popularna med Jugoslavlani, so množice, živo se spominjajoč, kako so komunisti med vojno in takoj po vojni trpinčili in morili deset — in stotisoče ljudi, ki so jim nasprotovali, v strahu za življenje šle na volišča in volile edino stranko — Ljudsko fronto. Wolff pravi k temu: "Gotovo je bil strah prevladajoči nagib". Da more kdo take volitve imenovati svobodne in dobre, kakor so jih popisovali nekateri angleški listi, je nerazumljivo in pretresljivo.

Ker je Tito na volitvah "zmagal" na republikanskem programu, je bil kralj odstavljen in Jugoslavija proglašena za republiko dne 29. novembra 1945. Nova vlada je bila sestavljena iz članov Ljudske fronte, t. j. pretežno komunistov in peščice sigurnih prisklednikov. Opozicije v "parlamentu" ni bilo in če bi tudi bila, Tito ni imel namena, da bi jo trpel. To ugotavlja celo R.R. Betts (Central and Southeast Europe 1945-48), ki je Titu zelo naklonjen, ko pravi, da je bil Tito odločen odstraniti vse, kar bi mu bilo napoti pri zasledovanju partijskih (komunističnih) načrtov. Tito sam je to jasno povedal, ko je dejal: "Tu (v Jugoslaviji) ni mesta za ljudi, ki morejo nuditi samo jalovo upanje na intervencijo Zapada." (The Times, London, November 14, 1945). Z drugimi besedami: vsaka akcija v smeri demokracije je bila obsojena na neuspeh.

Jugoslavija je bila prva med onimi državami, ki so ji v tem sledile, ki je praktično pokazala, da politično bratstvo s komunisti vodi v popolno komunistično diktaturo.

(Drugi del članka prihodnjič).

ne. Toda Wilsonove ideje so žive, kajti vse od Boga dane ideje o pravici in človekoljubnosti so večne.

Največjo pozornost je vzbudil govor senatorja Huberta Humpreya, enega od najbolj odličnih članov senatnega zunanjepolitičnega odbora. Wilsona je označil za preroka današnje dobe. Wilson je veroval, da narodi ohranjajo svojo voljo, da ostanejo svobodni tudi tedaj, kadar "nasilje obvlada tiste, ki so brez moči". Naglasil je tudi, da "Woodrow Wilson ni bil pred svojim časom, toda ameriški narod je bil desetletja za njim".

Zadnji govornik je bil znani član zunanjepolitičnega odbora v poslanski zbornici demokratični zastopnik Wisconsin, Klement Zablocki, po rodu Poljak. V svojih izjavah je poudarjal, da je bila Wilsonova vizija obrnjena v bodočnost in je obsegala vse človeštvo. Ob grobu Georgea Washingtona je Wilson dne 4. julija 1918 izgovoril tele važne besede: "To, kar mi želimo, je vlada zakona, osnovana na pristanku državljanov in oprta na organizirano mišljenje človeštva".

Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo, da so danes, prav tako kot so bili leta 1918, mnogi narodi v mnogih deželah podvrženi režimom, ki jih ne predstavljajo ter jim je odvzeta pravica do samoopredelitve. Potrebno je, da pride do splošnega svetovnega priznanja osnovnih človeških pravic, kajti to vsebuje seme pravice, miru in reda. Amerika bi sedaj potrebovala na čelu svoje vlade takega moža, kakršen je bil Wilson.

Po končanih govorih je ga Bonne lepo odigrala Slovanski ples od Antonina Dvořaka.

Washingtonski tisk je o tej prireditvi obširno poročal.

BRALI SMO...

NAŠ BODOČI DOM — KAKŠEN IN KJE?

"Če pomislim na pot, ki smo na njej, se mi zdi položaj obupen. Namesto koraka za korakom naprej, ki bi nas vsak vodil do boljšega medsebojnega razumevanja in ohranitve našega slovenskega duha, narašča razdor. Ta nas žuga še bolj razbiti in strmoglaviti tja, kjer bo moč zastopni iskali doma in sreče v njem.

Pri vsem tem se zdi, da vsi skupaj prav malo razmišljamo. Imam občutek, da je posebno malo zanimanja za taka vprašanja pri naših dekletih. Zdi se, da nam očitno obračajo hrbte in odklanjajo ljubezen do slovenskih bratov. Zraven tega se pa še slišijo pritožbe, da od strani fantov ni zanimanja za slovenska dekleta. Kje je v tej reči pravica in kje

V prihodnji številki "Svobodne Slovenije" bomo začeli objavljati slovit roman svetovno znanega nemškega pisatelja Franca Werfla "PESEM O BERNARDKI".

Opozorite na to vse tiste, ki še niso naročeni na Svobodno Slovenijo, da si jo takoj naroče!

krivica, prepuščajm bralcem, da razsodi-jo sami.

Mnogi med nami ne poznajo in ne razumejo težkoč, v katerih živimo. Brez prave dušne hrane, brez prijateljske roke, brez tolažbe domačnosti nam je življenje bridko. Želeti bi bilo, da bi se zlasti naša dekleta skušala zviveti v življenje, ki smo mu fantje več ali manj vsi podvrženi. Imam pa v mislih prav posebno te, ki smo zaposleni na podeželju, recimo tu v Snowy Mountains. Odaljeni od sveta se moremo le redko sestajati s prijatelji, kajšele z dekleti, ki so večinoma po mestih v službah. Dekleta pozabljajo na nas in se izgublajo med druge narodnosti.

Naj bi dekleta razumele, da smo fantje odšli na deželo za pospešitev prihrankov in v resnih mislih, da si nekoč ustanovimo lastni dom in družino. Ta misel nam je v srcu in pred očmi, da bi nekoč v lastnem družinskem krogu našli srečo in ljubezen in s tem nadomestili vsaj pikico izgube, ki nam jo je prinesel odhod iz domovine in očetnega doma, kjer nas je zibala naša edina draga mamica.

Naj dekleta malo pomislijo, preden z lahkim srcem pozabijo na nas in nas puščajo same na naši samotni poti, zakaj za nas vse je le silno važno, kakšna bo naša bodoča streha, zlasti v tujini. Mislim, da dekletom ni treba biti v prevlekih skrbeh, kako se bomo dobili. V Sydneyju je baje do 50 slov. deklet, od teh veliko že zaročenih, po državi NSW je pa raztresenih 250 fantov, ki goreče ljubijo svojo slovensko kri in vse, kar so prinesli s seboj iz domovine, ki jim je še vedno na vsem svetu edina. Potem naj pa mirno sprejememo tožbe deklet, da se ne maramo meniti z njimi! Tudi če bi vse Slovenke skušale dobiti Slovence v zakon, je vendar nujno, da si mnogi od nas skušajo poiskati svoja dekleta drugje. Zavoljo tega ni treba prihajati na dan z obsodbo in jemati ugled fantom med dekleti, ki se še niso odločile za nikogar.

Čast tistim dekletom, ki so še danes zvesta, poštena in odločna, kajti življenje in nepopisne prilikočnosti v prestolnicah so velikokrat hude skušnjave in je treba veliko trdne volje in iskreno odločnega srca. Naj mi nihče ne zameri, če sem goga preveč prizadel ali celo razžalil v teh vrsticah. Hotel sem samo vprašati: Kje in kakšen bo naš bodoči dom? Seveda morem tako samo vprašati, odgovora ne vem. Pa se mi zdi, da je že samo razmišljanje o tem vprašanju velikega pomena, da človek ostane na pravi poti.

Morda sem s tem vprašanjem pripomogel, da boste tudi drugi o tem razmišljali. Morda bi se le našla pot, da skupno usmerimo korake v smer, kjer bomo našli dom in zadovoljnost. Vsaj strnjeni moramo ostati, da nam tuj veter ne ugasne še tiste edine lučke, ki nam jo je prižgala naša draga slovenska mamica. Tako lahko zaupamo, da bodo tudi naši otroci še govorili in peli v našem jeziku. Saj se je tudi Miklova Zala vrnila po dolgi odsotnosti s pesmijo v srcu in grlu — Gor čez jezero...

AMERIŠKA KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE KOMUNISTIČNIH ZLOČINOV

Ameriška poslanska zbornica je odobrila ustanovitev mednarodne pravne komisije, katere naloga bo dokumentarno dokazovati komunistične zločine. Komisija bo delovala v okviru NATO.

Namen komisije je:

1) Dokumentacija vseh dosegljivih dokazov o zločinih, ki so jih nad človeštvom zagrešili vodje komunistične mednarodne konspiracije;

2) Preprečiti, da bi se posamezniki — kakor n. pr. sedanji sovjetski voditelji — krivci ali sokrivci zločinov, otresli krivde s tem, da bi enostavno prevrgli vso odgovornost na prejšnje vodje konspiracije, kakor se je to zgodilo v slučaju s Stalinom.

3) Preprečiti, da bi mogla komunistična konspiracija spremeniti svoj zunanji videž tako, da bi kdaj vzbujala nezasluženo spoštovanje.

4) Zmanjšati nevarnost tretje svetovne vojne.

Ta resolucija gre sedaj še v ameriški senat in če jo bo ta odobril, jo pošljejo v Belo Hišo v končni predsedniški postopek.

ARGENTINA

Kakor poročamo na 1. strani, se je panamske konference predsednikov ameriških držav udeležil tudi sedanji argentinski predsednik gral Aramburu. Ob prihodu v Panamo so ga obkrožili časnikarji ter ga prosili za izjavo. Gral. Aramburu je njihovi prošnji ugodil. V izjavi, ki jo je nato dal za tisk, je gral Aramburu naglasil, da na konferenci predsednikov ameriških držav ne bo predložil v imenu svoje vlade nobene prošnje za pomoč. Argentina ni prišla v Panamo, da bi tam kaj prosila. O gospodarskih vprašanjih razpravlja trenutno posebna argentinska mislija v Sev. Ameriki. Časnikarji so mu nato seveda postavljali razna vprašanja v zvezi s Peronom, ki je neposredno pred začetkom panamske konference zapustil Panamo in se podal v Nicaragua, kjer stanuje v vili predsednika te republike, iz Nicaragu si pa po časopisnih poročilih pripravlja pot v Venezuelo. Gral. Aramburu je časnikarjem povedal, da mu je čisto vseeno ali je biv. diktator v Panami ali pa v Nicaragu. Argentinska vlada ni podzela prav nobenega koraka, za njegov odhod iz Paname v Nicaragua. Glede dela čilske preizkovalne komisije za ugotovitev peronistične infiltracije v to deželo, je gral. Aramburu naglasil prijateljske odnose, ki vežejo obe državi, delo navedene komisije je pa čisto čilska notranja zadeva.

V pogledu argentinskih notranjepolitičnih vprašanj je gral. Aramburu znova potrdil, da bo vlada razpisala splošno volitve ob koncu prihodnjega leta. Pri teh volitvah funkcionarji prejšnjega diktatorskega režima ne bodo mogli kandidirati. Vse politične stranke sedaj lahko svobodno uporabljajo tisk za propagando svojih idej, prav tako radijske postaje in televizijo. Zato meni, da je vlada ustvarila ugodno ozračje za volitve. Za prejšnjo peronistično stranko je dejal, da je bila to totalitaristična stranka. Ob obnovi demokracije v deželi je zato nemogoče, da bi mogla še naprej obstojati taka stranka, njeni člani pa lahko ustanove nove stranke, toda na demokratični osnovi. Za peronizem je dejal, da je v Argentini mrtev in nima več možnosti na vrnitev. Na vprašanje nekega časnikarja, če se lahko Peron vrne, je gral Aramburu dejal, da to lahko stori vsak trenutek, toda proti njemu se bo izvedel sodni postopek po zakonu, ker je preizkava proti njemu v teku. Naglasil je tudi, da so sobotaže v Argentini prenehale, kar potrjuje njegova navzočnost v Panami. Glede biv. zun. ministra dr. Bramuglie je gral. Aramburu dejal, da lahko ustanavlja stranko, pri volitvah pa ne bo mogel kandidirati, ker je kompromitiran zaradi tega, ker je v času, ko je bil zun. minister vse svoje sposobnosti stavil peronizmu na razpolago.

V nadaljnjih izjavah je gral Aramburu znova potrdil, da je sedaj v Argentini vpostavljen svoboda, kar dokazuje avtonomija, ki so jo dobile univerze. Tisk je prav tako svoboden in veliki buenosaireski dnevnik vladno lahko tudi kritizirajo. Povedal je tudi, da je njegova vlada za privatno gospodarstvo.

Svoja zaključna izjava je posvetil trem važnim vprašanjem, od katerih rešitve je odvisen še večji napredek Argentine: petroleju, povečani proizvodnji električne energije in zboljšanju prometa. Glede petroleja je naglasil, da je državna lastnina, proizvodnja je pa na skrbi Državne petrolejske družbe — YPF. Zato vlada ne bo prosila inozemstva, da bi tuje družbe investirale kapital za povečanje petrolejske proizvodnje v Argentini, pač pa imajo te tvrdke možnost za investicijo svojega kapitala v druge industrije.

Prvaka Krščansko-demokratske stranke Dr. Ayagarray in dr. Ordoñez sta bila sprejeta pri gralu Aramburuju pred njegovim odhodom v Panamo ter sta mu izročila spomenico. V njej predlagata razpust vladnega posvetovalnega odbora, ker da je ta ustanova z objavo vladnega političnega načrta in z osnutkom zakona o političnih strankah opravila svoje delo.

V Radikalni stranki se predstavniki raznih frakcij trudijo, da bi prišlo med njimi do sporazuma, da bi stranka lahko pri prihodnjih volitvah enotno nastopila. Zahteva vseh teh frakcij za sporazum pa je, da se morajo izvršiti volitve novega vodstva stranke. Sed. vodstvo stranke je izjavilo, da bo te volitve izvedlo, kadar bo vlada objavila zakon o političnih strankah.

Vladna komisija preučuje spremembe, ki naj jih vlada vnese v sedaj veljavni stanovanjski zakon. Po novih spremembah se bo nejemnina za stanovanja zvišala za 10% letno.

Novice iz Slovenije

Proračun LRS za leto 1956 dosega višino 8 milijard in 91 milijonov dinarjev. V tej višini so predvideni dohodki, pa tudi izdatki. Dohodki iz gospodarstva so predvideni s 7.051 milijoni; dohodniki naj bi dala 879 milijonov, republiški uradi in zavodi pa 55 milijonov din. Izdatki so naslednji: osebni, operativni in funkcionalni republiških organov, zavodov in znanstvenih ustanov 4 milijarde 152.512.000, dotacije finančno samostojnim zavodom 319 milijonov 4888 tisoč din, dotacije družbenim organizacijam in društvom 400 milijonov (!) ter dotacije skladom, zlasti za zdravljenje cest 1.175.000.000. V proračunski rezervi je 280 milijonov din, okrajna ljudska odbora Koper in Novo mesto pa bosta prejela dotacije v znesku 270 milijonov in 134 milijonov din.

Na seji Odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora ljudske skupščine LRS se razpravljalo o postavkah, ki so v proračunu predvidene za šolstvo in prosveto ter razne kult. ustanove. Poslanec za ptujski okraj se je pritoževal, da je v ptujskem okraju med šolsko mladino zelo razširjeno uživanje alkohola. Anketa da je tudi pokazala, da samo 28% šolobveznih otrok zaključijo osemletno šolo. Povedal je tudi, da so v okraju našli 136 nepismenih mladincev med obvezniki predvojaške vzgoje. Za univerzo in ustanove Slovenske akademije znanosti in umetnosti je v proračunu zagotovljen kredit 1.058.666.000 din.

Na sestanku skupščinskega odbora za zdravstvo in socialno politiko v Ljubljani se ugotavljali občutno pomanjkanje srednjega medicinskega kadra, kar zelo ovira uspešno zdravstveno preventivno akcijo. Poročilo Izvršnega sveta, ki je bilo o teh vprašanih v debati, med drugim navaja, da je zdravstvena preventivna služba dosegla velik uspeh pri zatiranju nalezljivih boleznih. Tako je padlo število obolenj za davico v Sloveniji od 2265 primerov v letu 1946 na 154 v letu 1955. Z asanacijo naselij je padlo za več kot štirikrat tudi število tifusnih obolenj. Izvenbolnična zdravstvena služba obsega 75 zdravstvenih domov, 96 zdravstvenih postaj in 71 obratnih ambulanz. Tako pride v Sloveniji na približno 6300 prebivalcev po en zdravstveni zavod. Ob koncu leta 1955 je bilo v Sloveniji 394 splošnih in 320 zdravniških specialistov ter 258 farmacevtov. Pomanjkanje zdravnikov ni več toliko pač pa primanjkuje nad 1000 bolniških sester in prav toliko bolničarjev.

"Grlica", revija za mladinsko zborovsko glasbo, je po enoletnem prenehanju začela spet izhajati. Založništvo drugega letnika je prevzelo Društvo glasbenih pedagogov Slovenije, v uredniškem odboru pa so: Radovan Gobec, Pavle Kalan, Janez Kuhar, Slavko Mihelčič, Vasilij Mirk in Ciril Pregelj. "Grlica" bo izhajala petkrat na leto. V vsaki številki bo 16 strani teksta in 16 glasbene priloge.

Planinsko društvo v Kranju je s svo-

jimi 1400 člani tretje najmočnejše slovensko planinsko društvo. Med člani je 38% mladine. V Kranju deluje tudi postaja Gorske reševalne službe, ki šteje več izkušenih reševalcev. Ob desetletnici dela po vojni ima kranjsko planinsko društvo v načrtu izdanje "Planinskega zbornika".

Prirodoslovno - matematično - filozofsko fakulteta je od leta 1945 do 1955 dala 794 diplomantov. Od tega števila jih je sedaj samo 408 zaposlenih v prosveti. Vsi drugi so si poiskali službe v privatnih poklicih. Zlasti je zanimivo, da niti en diplomirani fizik ni šel v proforsko službo. Med tem ko je geografov in biologov razmeroma dovolj, je občutno pomanjkanje fizikov in kemikov. Zato v ljb. listih naglašajo potrebo po izboljšanju materialnih pogojev profesorjev za delo, da bi profesorski poklic postal bolj privlačen.

V poročilu o prosvetni dejavnosti v brežiški občini beremo med drugim tudi tole pritožbo: "Pred vojno je izšlo iz učiteljskih z osnovami posameznih panog dela lepo število učiteljev. Take učitelje naše podeželje tudi danes potrebuje. Včasih ni bilo večje vasi, kjer ne bi imeli pevskega zbora. Danes pa se povsod izgovarjajo, da ni človeka, ki bi organiziral pevski zbor in ga vodil. Mladi učitelji pravijo, da se tega niso učili." Torej priznanje, da prej le ni bilo vse zanič!

Umrli so. V Ljubljani: Jože Zorko, Albert Koser, tajnik Trgovinske zbornice LRS, Anton Dvoršak, poštni upokojenec, Ada Fajgelj, roj. Fajt, Zora Lavrenčič, roj. Mikuš, medicinska sestra, Ema Pleiweis, vdova po notarju, Ivan Globelnik, komercialist, Nežka Lenarčič, roj. Zorič, vdova, Matevž Štrajnar, Joža Keržan, roj. Čebular, Hana Adamič, roj. Keber, vdova po skladatelju, Ivana Prezelj, roj. Svete, tob. delavka, v p. Janez Deu, študent kemije in Franc Hočevar, krojač v Kranju, Jože Likar v Stari vasi, Jakob Filipič, geometer, šef katastrskega urada v Krškem, Antonija Plahutnik, roj. Šinkovec v Kamniku, Jože Čebular, posestnik na Bregu ob Temenici, Viktor Palčnik v Hrastniku, Janez Eržen, veterinar v Mokronogu, Janez Bernik, upok. žel. v Jesenicah, Terezija Brajer, roj. Bricelj v Bizoviku, Franc Sever, klepar v Klečah, Marija Tajmajster, roj. Škorjanc v Ogečah pri Rimskih Toplicah, Ivan Završnik, upok. v Šmarjah pri Rimskih Toplicah, Marijan Langus, uslužbenec podjetja "Elektromaribor okolica" v Ptujju, Ivana Mikuž, roj. Sedej, dipl. babica v Vel. Mlačevem, Alojzija Poznič na Jesenicah, Marija Hrovatin, roj. Štros v Kranju, Mirko Ogorelec v Ptujju, Teđi Voglar, publicist in v. komercialist v Mariboru, Jakob Jerančič v Štepanji vasi in Marija Pečać iz Sp. Pirnič.

Postojnsko jama je v letu 1955 obiskala nad 200.000 turistov. Med njimi je bilo nad 76.000 inozemcev iz 67 držav. Obisk inozemskih turistov se je lani povečal za 73%.

Spominska akademija ob 10. letnici smrti generala Draže Mihajlovića

V nedeljo, dne 22. julija t. l. je bila za generala Mihajlovića in njegove padle vojake spominska akademija, katero je pripravilo Združenje bivših borcev KJV "Draža Mihajlović ob sodelovanju jug. protikom. emigrantskih društev v Bs. Airesu in okolici. Člani teh društev so ob pol desetih uri dop. položili venec na spomenik argent. Osvoboditelja grala San Martina, nato so se pa podali v dvorano Sirojsko-libanonskega doma na spominsko akademijo.

Spominsko akademijo je vodil general Djordje Glišić. Vsi navzoči so jo začeli z argentinsko narodno himno, nato so pa zapeli še jug. himno Bože pravde. Pravoslavni arhierejski namestnik za Argentino protopresbiter g. Radojica Popović je opravil pred sliko pok. generala Mihajlovića, ovito v narodne zastave ter okrašeno s cvetjem, molitve za pokoj njegove duše, kakor tudi za večni mir padlih junakov, ki so se pod njegovim poveljstvom borili za vero in svobodo domovine. Pri verskem obredu je pel pravoslavni cerkveni mešani zbor, vsi navzoči so pa imeli med obredom prižgane sveče.

Gral Djordje Glišić je zatem po po-

zdravu navzočih v govoru "Draža Mihajlović kot človek" orisal človeške in vojaške vrline pok. Mihajlovića.

Biv. narodni poslanec in srbski pisatelj Slobodan Karačić je imel referat "Mihajlović kot borec za svobodo in demokracijo". Naslednja točka je bila recitacija pesmi "Velikom čiči". Recitiral jo je avtor Niko Filipović sam, nakar je Joso Defrancéschi govoril v kasteljansčini o temi "Draža Mihajlović v očeh demokratičnih narodov". Za njim je nastopil Rudolf Žitnik. Imel je govor o temi "Mihajlović in Slovenci". Omenjal je, da Mihajlović Slovincem ni neznan. Saj je bil pred vojno poveljnik celjskega pehotnega polka, nato pa je služboval na štabu divizije v Ljubljani. Med okupacijo so ga protikomunistične oborožene sile v Sloveniji priznavale za svojega poveljnika. Govor je zaključil s pozivom, da bodo Slovenci, Hrvatje in Srbi Mihajlovićev spomin najbolje počastili, če bodo složno delali za federativno ureditev Jugoslavije.

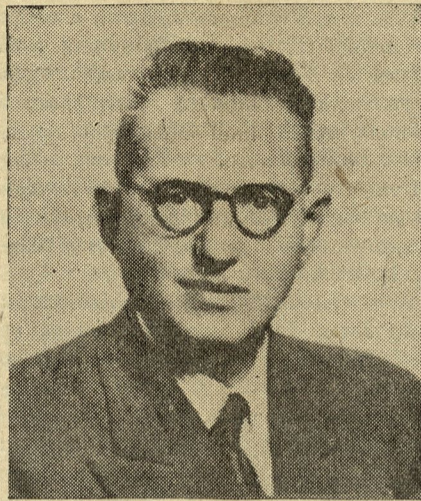
Major Borivoj Radulović je bil zadnji govornik. Kot član Mihajlovićevega štaba je Mihajlovića opisal kot vojaka in gverilca.

Udeleženci akademije so nato sprejeli resolucijo, v kateri se zahvaljujejo argent. narodu za krščanski sprejem jug. emigrantov, se klanjajo spominu Draže Mihajlovića in obljublajo, da bo-

Nace Brandšteter 60 letnik

Kdor ga pozna, bo ob tem naslovu začudeno pogledal. Ne bo verjel. Da bi Nace imel že šestdeset križev nad sabo? Če jih res ima, dobro jih nosi, ker se mu ne poznajo. Kvečjemu petdeset bi mu jih prisodil. Ali pa še kako leto več. Pa je naš kronist točno preveril in ugotovil: 24. julij — Nace 60 let! Zato danes te vrstice. Napisane so brez Nacetove vednosti. Vemo, da mu to tudi ne bo prav. Pa radi prevzamemo nase to njegovo jezo, ker se zavedamo, da smo ob takem življenjskem dogodku dolžni opozoriti slovensko javnost na nesebičnega slov. javnega delavca. In Nace Brandšteter je to v polni meri!

Nace Brandšteter je Dolenjec. Pri Sv. Lovrencu na Dol. je zagledal luč sveta 24. VII. 1896. V Ljubljano je prišel, ko je bil 4 leta star. Vso šolsko dobo je prebil v Marijanišču, ki je tako postalo njegov drugi dom. Maturiral je na kla-

sični gimnaziji leta 1916 že kot vojak. V Rusiji je bil ranjen v roko ter so ga na zdravljenje poslali v Ljubljano. Po končani prvi svet. vojni se je vpisal na pravno fakulteto v Ljubljani. Položil je 1 izpit. Študiral je poleg svoje službe na Vel. županstvu. In ker so bili uradniki v ted. letih slabo plačani, si je Nace poiskal še postranski zaslužek kot knjigovodja listov, ki jih je izdajalo K.T.D. Zaradi tega je moral pravni študij opustiti.

Veseli se do petja in odlični glasovni material sta ga silila k temu, da bi postal pevec. Zato je nekaj časa tudi študiral petje. Razmere pa niso dopuščale, da bi se posvetil pevskemu poklicu.

Kot pevec — odlični tenorist — je pa pel pri raznih slovenskih pevskih zborih. Tako nekaj časa pri Glasbeni Matici pod dirigentom pok. Matejem Hubodom, nato pa dolgo vrsto let pri pevskem zboru Glasbenega društva Ljubljana pod dirigenti dr. Kimovcem, ravnateljem Markom Bajukom in dr. Dolnarjem. Sodeloval je tudi leta 1923 na najboljšem koncertu, kar jih je Ljubljana sploh dala, na koncertu ruskih cerkvenih pesmi v ljubljanski stolnici, pri katerem je sodelovalo 120 pevcev in pevka. Po ustanovitvi Akademskega pevskega zbora v Ljubljani je od drugega leta njegovega obstoja vneto sodeloval tudi pri njem pod dirigentom pok. Francetom Maroltom ter je nastopal na vseh

koncertih tega zbora tudi v inozemstvu. Kot dober humorist je zabaval občinstvo s kupletji tudi pri raznih igrah in tudi v ljubljanskem radiu.

Kot banovinski inspektor je hodil na revizije po vsej Sloveniji. Med II. svet. vojno je bil postavljen od Banske uprave za računovodjo in preglednika vseh računskih poslov pri domobranci. Leta 1945 se je z go Pavlo, roj. Wissiak, sinom Marjanom, ki živi sedaj poročen v Španiji, ter hčerko gdč. Majdo podal z ostalimi protikomunisti na Koroško, odkoder je odšel v Italijo, kjer je prebil begunska leta. V Argentino je prišel 1. IV. 1948. Tu je ves čas v službi v svoji stroki kot knjigovodja. Do januarja 1953 je bil pri podjetju Mallmann, od januarja 1955 pa v tovarni nogavic in sukanca Ciudadela SRL. Ves čas požrtovovalno sodeluje in nastopa pri pevskem zboru Gallus.

G. Nace Brandšteter je resničen pevec. Pesem mu je vse in v veliko notranje zadovoljstvo mu je, če jo more v vsej njeni lepoti in čustvenosti posredovati tudi drugim. Zato zanj niso nikdar obstojale težave in žrtve, kadar je bilo treba sodelovati pri pevskem zboru na katerikoli prireditvi. Kot pravi pevec pa ima tudi dobro, plemenito in socialno globoko čuteče srce, ki ga boli sleherni krivica, ki jo opazi in ki vedno rad pomaga, samo, če le more. Dolenjska mu je v naravo položila dobrovoljnost, humor in šegavost. Zaradi tega je Nace zaželen vedno v vsaki družbi. V Marijanišču so ga stalno radi imeli ob sebi za mizo pok. prošt Kalan, pok. voditelj Slovencev dr. A. Korošec,

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Odmev zadnjega Gallusovega koncerta Približno dva tedna za letošnjim Gallusovim koncertom v gledališču Smart v Bs. Airesu, je o koncertu poročala tudi radijska postaja v Trstu. Komentarator se je zelo laslavno izrazil o nastopu zbora, omenjal njegovo delo ter izjavil, da je "Gallus" priznan zbor v Bs. Airesu in da poje pod pokroviteljstvom zveznega ministrstva za vzgojo.

Tako o pevskem zboru Gallus glas iz Trsta, čigar radijske postaje veliko poslušajo v Sloveniji. "Gallus" tudi ob tej priložnosti čestitam ter mu želimo še mnogo novih uspehov.

Kralj na Betajnovi — drama v treh dejanjih, ki bo v režiji g. Špeha izvajana prihodnje nedeljo na Ciudadelskem odru, bo počastitev mojstra slovenske besede, Ivana Cankarja, ki bi letos bil dopolnil osemdeset let življenja. Premiera te drame je bila v Slovenskem gledališču v Ljubljani 9. jan. 1904. O njej je zapisal dva dni pozneje dnevniki Slovencev:

"...Dialogi v drami se nizado v blestečem jeziku drug za drugim, prizori so fino premišljeni, misli strogo kondenzirane, kjer ni niti ene besede odveč, dejanje je živo dramatično, ki ne išče zunanjih efektov, a ki deluje kljub temu silno in neodoljivo, to so prednosti Cankarja — dramatika..."

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Avgust 1956. Vsebinska: Vnebovžeta (Dr. Branko Rozman); Neznani zaklad (Dr. Alojzij Stare); Šolsko vprašanje (Dr. Ivan Ahčin); Molitveni namen za avgust 1956 (Prof. Al. Geržinič); Odhod s Slemenice (Gregor Hribar); Ser o no ser (Joe Juck); Jezus razpošlje dva in sedemdeset učencev (Dr. Mirko Gogala); Dan ko tih tolmu (Andrej Bregar); Oče v družini (Anica Kraljeva); Kako so vzgajali stari in še kaj (fzt); Z domačih tal; Bog govori tudi po TV (Br. R.); Hodil so zemlji sem čilski (Jože Jurak); Med nami; Usodna preobleka. Iz sveta; Tri minute dobre volje in mladinska priloga Božje steeze.

LANUS

Likof v Lanusu

Vročja je bila želja, marsikdo se je potil in nekateri mnogo sobot, nazadnje je pa le prišlo.

15. julija se je zbral ves slovenski Lanus in tudi mnogi prijatelji od drugod so prišli, da se proslavi dogodek, ki pomeni mnogo za delo novonaseljenih rojakov v Argentini. Prvi slovenski dom je pod streho. Na to je pa že vredno trčiti in smo tudi trčili in bili veseli tega dogodka, ki je dokazal ne le složnost slovenskega Lanusa, temveč tudi povezanost vseh Slovencev v Velikem Buenos Airesu.

PORAVNAJTE NAROČNINO SVOBODNE SLOVENIJE! Prispeljate v fiskovni sklad

Vsak teden ena

MRZEL VETER...

Valentin Orožen

Mrzel veter tebe žene, drobna pičica od nas, ki z nad lipice zelene, si mi pela kratek čas.

Vsako jutro pičica moja, rano si prepevala. Vsako noč je pesem tvoja, sladko me zazibala.

Kadarkoli si zletela v svoje malo gnezdece, vsakokrat si mi zapela mило pesem v srčece.

Zdaj boš zapustila mene. Mrzli veter tebe žene, pojdi kam te veseli. Oj, kak srce me boli.

Oj, da mi je perje dano, rad, o rad, bi spremljal te. Pa v ledovje zakovano moje revno je srce.

pok. senator Smodej in vsi ostali člani Marijaniškega otmiza. Zaradi njegove iskrenosti in dobrosrčnosti so ga imeli vsi radi in radi ga imamo vsi še danes.

K njegovemu življenjskemu jubileju, ki ga je slavil minuli terek, mu tudi vsi od Svobodne Slovenije iz vsega srca čestitamo. Želimo mu, da bi mu Bog podelil še lepo vrsto let življenja v polnem zdravju in svežosti, da bi lahko še naprej s slovensko pesmijo širil sloves o našem narodu ter mu tako pomagal do še večje veljave v velikem svetu.

Program je bil preprost. Glavno vlogo so imeli otroci, ki so pod vodstvom gdč. Zdenke Virantove predstavili na ljubek način pomen tega likofa in z lepim petjem dokazali, da so vredni žrtev, katere so njihovi starši doprinesli za to dvorano. Pevci in harmonikarji so nas ponesli čez vse vode in gore tja v daljno lepo domovino. Še razni prizorčki so dali svoje, da je bilo vse veselo.

Društvo Slovencev je zastopal predsednik g. ing. Albin Mozetič, ki je tudi v kratkem nagovoru poudaril pomen dogodka.

Na Avellanedi je umrla Margarita Senica, doma iz Ptujске gore. K zadnjemu počitku so jo položili dne 23. julija t. l.

SAN FERNANDO
V Trenta Cuatro je v nedeljo 8. julija t. l. umrla ga Ermida Hrast, doma v Dolenjem Gorjanu na Primorskem. Pokopali so jo v ponedeljek 9. julija v San Miguelu. Rajna zapuščba v Argentini moža, dva sinova in dve svačinji. Naj počiva v miru, preostalim naše sozalje.

Petindvajsetletnico poroke sta obhajala staronaseljenca g. Alojzij Sivec in njegova žena ga Nelja, roj. Erjavec, doma na Vrsnem. Dne 11. julija sta si v cerkvi v Palermu, kjer sta bila pred 25 leti poročena, obnovila zvestobo. V soboto 14. t. m. sta pa na svojem domu v Liniersu priredila gostijo za svoje prijatelje. Čestitam in še na mnoga leta.

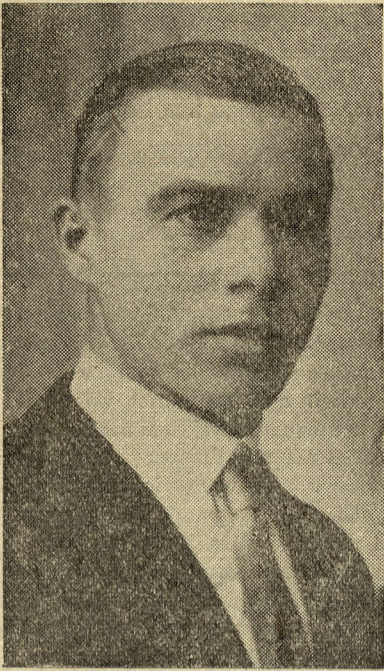
Za slovenske otroke v tej okolici je obnovljen slovenski pouk v Colegio San Luis v fari Victoria. Je vsako soboto ob dveh popoldne. V kolegiju je 5 Slovencev in ena Hrvatca. V Carupi, kjer je več slovenskih otrok, še ni bilo mogoče staršev pridobiti, da bi svoje otroke pošljali na tečaj, čeprav je g. Žele obljubil, da jih bo spremljal. Tudi ni mogoče razumeti slov. staršev, da pred začetkom pouka odvajajo svoje otroke iz kolegija. Tako jih vedno nekaj manjka. Kdor pa otroke posluša kako govore med seboj, uvidi še bolj kako so potrebni pouka v materinem jeziku. Pa tudi za gospoda, ki se žrtvuje za pouk otrok, je slabo plačilo za ves njegov trud, ko mora vedno ugotavljati netočno prihajanje otrok k tečaju. Vsa čast pa družini g. Terčiča iz Becarja. Njihovi otroci so najbolj točni.

LA PLATA
V župni cerkvi sv. Roze v mestu La Plata sta se dne 12. julija 1956 poročila gdč. Amalija Lavrič in g. Franc Nagode. Oba novoporočena sta iz znanih dobrih krščanskih družin, ki sta toliko žrtvovali za narod v času komunistične revolucije. Za priči sta jima bila g. Lojze Marolt, nevstin svak, in g. Stanislav Marinček. Poročne obrede je izršil župnik tamošnje župnije g. Milan Povše. Ob vstopu v novo življenje novoporočencema želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

Franco Uršiču cvetko na grob...

21. julija, bila je sobota, se je zbralo Slovencev na Čakariti, kot se to le redko zgodi. Bilo je v poslednje slovo od Franca Uršiča, katerega je božja deklica smrt prestavila na božje poljane, da bo prejel plačilo za svoja dobra dela.

Rojen je bil pred 50 leti v Jezeru pri Preserju. Kot mlad fant si je želel v širni svet in pot ga je prinesla v Argentino. Trdo je prijel za delo. Ni se strahnil težav in je uspel... Postal je gradbeni podjetnik, ki je s svojim solidnim delom postavil marsikak spomenik. Tam okrog Plaza Once stoji palača, tudi do 10 nadstropij visoka, katerih cementno ogrodje je njegovo delo.

Pred 18 leti si je ustvaril lastno družino in prijeten dom, kjer se je zbirala rada družba zavednih rojakov in kamor so se zatekali vsi slovenski javni delavci in našli razumevanje za javne potrebe. Ni bil modrijan, ki bi se dolgozevnost s kom prekeval, tudi je imel kako človeško slabost — kdo pač nima nobene — a bil je mož zatega srca, ki je velikodušno storil vse, kar je mogel za javni in narodni blagor.

Slovensko časopisje, prej in sedaj, ga šteje za zvestega podpornika. Je med najprvim po času in delu, žrtvati in prizadevanju v snovanju društva "Samopomoč Slovencev", ki je zbrala pod svoje okrilje predvsem staronaseljene Slovence Jugoslavije.

Ko je prišla zmeda po zadnji vojni in je zelo veliko slovenskih naseljencev v Argentini podleglo rdečemu valu, v tistem času, ko so bili redki tisti, kateri bi dali prijazen roko v pozdrav novodošlim rojakom, katere je komunistična nevihta pognala iz domovine, je bil Franco Uršič neumoren in naravnost razsipev na-

sproti rojakom, ki so bosni in goli iskali pri njem pomoči.

Njegov dom je bil dobesedno natrpan začasnih gostov. Vsak je dobil pri njem košček strehe, vsakomur je pomagal k delu in zaslužku. Ni bil vselej zato zahvaljen, toda nič ga ni potrl. Pomagal je res tako, kakoh bi želel, da bi se pomagalo njemu, če bi prišel v podoben položaj.

Jaz, kot slovenski dušni pastir, sem imel v njem vedno zvestega prijatelja, ki ni nikoli odkrekel in je tudi z velikimi žrtvami pokazal svoje plemenito srce.

Ko sem se lotil tveganega podjetja z nakupom zemlje v Lanusu, da se s tem pomaga rojakom do lastne strehe, mi je velikodušno ponudil: Gospod Janez, če bo potreba, računajte z menoj. Jaz nimam namena kupovati zemlje, toda če gre za to, da se reši ta akcija, bom pa že priskočil in poiskal tudi kakega prijatelja, da tako omogočimo nakup tiste zemlje in pomagamo rojakom v stiski.

Ko sem se lotil na videz brezupne naloge, da iz kapele sv. Jožefa v Lanusu kaj naredim, je prihitel gledat kako in kaj. Ko sem mu razložil načrt, je rekel: Prav, pošljite mi načrt. Jaz bom pripravil železje in les za opaž cementne plošče za povečavo cerkve...

In je prišel kot mož beseda s svojimi delavci in vse pripravil. Železo in les in delo, vse je bilo njegov dar, prvi veliki dar, ki ga je Sveti Jožef prejel, ki je pomenil v tistem času, to je v februarju 1951 kakih 5000.— v delu in materijalu... Sveti Jožef je tako dobil kor in povečan prostor.

Ko so prišli škof Rožman na obisk, je velikodušno ponudil svoj avto in bil na razpolago prevzvišenemu za mnoga pota.

Ni bil modrijan in ne svetnik, a bil je zlata duša, kateremu mora premnogi na grobu izreči javno zahvalo.

Ko je resno obolel, je bil njegov dom vsak trenutek poln obiskovalcev. In ko je telefon raznesel glas o njegovi smrti, se je na domu žalosti zbrala vsa Slovenija in ga tudi na zadnjem potu na Čakarito spremila.

V cerkvi sv. Jožefa v Lanusu, kateri je bil dobrotnik v prvem začetku nje-raste, se bo darovala zanj sveta Maša na praznik Marijinega Vnebovzvetja, 15 avgusta ob 19 uri, večerna maša, k kateri gotovo lahko prihite rojaki iz vseh strani.

Sveti Jožef pa, ki mu je naklonil srečno zadnjo uro — umrl je lepo pripravljen na smrt, — mu je gotovo pripravil v nebesih bogato plačilo.

Za njim žaluje tukaj žena in dva sinova. **Janez Hladnik**

TITO, NASSER, NEHRU
(Nadaljevanje s 1. strani)

ostajal sredi velikega konflikta med svobodo in diktaturo. V kolikor je nevtralnost mišljena v Egiptu in Indiji, v toliko manj to resno zamišljajo voditelji v Beogradu, ki vedo, kako jo morajo peljati tako, da se bo tak blok nevtralnih držav, če se ga jim posreči skovati, zli v celoto z blokom sovjetskega imperija v bodočem spopadu med USA in ZSSR.

Tito, Nasser in Nehru so zaradi svojkega načina vodenja zunanjih politik postali ena izmed najzanimivejših in najnevarnejših političnih bitij sedanjega časa. Nehru prikazuje svojo borbo kot borbo za 300 milijonov zaostalnih in malobrižnih Indijcev, čeprav ve, da se more za trdno dokazati, da mu indijske mase zavestno in s srcem sledijo. Nasser je tako poslušnost in navdušenost egipčanskih mas že dokazal, ko je vpravi s pritiskom egipčanskega javnega mnenja proti okupatorju obnem z ugodnim kombiniranjem dogodkov v Palestini, ki

so jih delno zapadni zavezniki sami povzročili z umetno ustvaritvijo Izraela, dosegel odhod Angležev iz Sueza. Tito pa dela in govori za državo, v kateri ne more naštetih mnogo več kot deset odstotkov privrženecv, dočim je vsa ostala masa jugoslovenskih državljanov že tradicionalno protinevtralistično usmerjena.

Neki radijski komentator je k varjenju nevtralističnega bloka pod vodstvom Tita dodal tole opazko: — Če ne bi današnje velesile, vključno ZSSR, podpirale teh "malih treh" s silami, ki so bile daleč od nevtralnosti in nedavni preteklosti, potem maršal Tito ne bi imel rezidence na Brionih, kjer more zabavati svoje goste. Je celo malo verjetno, da bi maršal, ki se takrat ni naučil biti nevtralen, bil sploh še živ. Nehru bi ugotovil, da Japonci ne bi tako mirno gledali na njegovo politiko pasivne rezistence, kakor so Angleži. Nasser pa bi spoznal, da bi bilo veliko težje potegniti z droga italijansko zastavo v Suez, kakor je bilo britansko. Prav malo bi bilo na svetu prostora za "nevtralec".

Vse uradne prevode in dokumente vam preskrbi **SIMON RAJER** uradni prevajalec (traductor público) Uruguay 654, Buenos Aires 7. nadstr., pisarna 709. - T. E. 40-7327 (Poleg Tribunales) Vsak dan (tudi ob sobotah) od 9. do 11. ure

DARILNE PAKETE V DOMOVINO
POŠILJA PREKO TRSTA
Z GARANCIJO,
SOLIDNO, HITRO
IN S KVALITETNIM BLAGOM
PAKEXPRESS — MILAN SERTIČ
Charcas 476 - T. E. 32-0248
Buenos Aires
Uradne ure ob delavnih od 8-19 ure
— neprekinjeno razen ob sobotah —

VI. kulturni večer SKA in "Krstna" predstava Linhartove: Miss Jenny Love

"Govori prof. Lojze Geržinič, Linhartovo prvo dramo "Miss Jenny Love" izvaja gledališki odsek." — Tako je bilo obvestilo v obeh listih, ki sta namenjena širši slovenski javnosti: Svobodna Slovenija in Oznanilo. Za ožji krog pa je bilo v "Glasu Slovenske kulturne akcije" še pojasnilo: "...v slogu bralnega gledališča."

Ta kulturni večer je bil dne 21. julija ob sedmih zvečer v dvorani župnišča Ramos Mejia. Pred vhomod v dvorano je bil napis: "Vstopnina za nečlane 3 peso". Če pomislimo, da stane vstopnina za kino najmanj šest pesov, potem priznamo: za kulturno prireditev, kjer je vsem navzočim med odmorini brezplačno na razpolago: črna kava, pijača in slaščice, je "3 peso" prav gotovo zmerna in kulturna cena.

1. — Govor g. prof. Lojzeta Geržiniča: kratke, jedrnate misli in zgodovinske ugotovitve. Oris Linhartovega življenja, njegovega dela, njegovih uspehov in zaslug. Nobeni teh trditve ni moči oporekati. Vendar to predavanje ni bilo popolno, kajti Linhartova smo spoznali samo z enega gledališča: s pozitivnega. Nič o Linhartovem framasonstvu, o njegovem sporu s cerkvenimi predstavniki. Je pa vse to spet podano samo ožjemu krogu — tudi tu ne popolno — v "Glasu Slovenske kulturne akcije".

2. — "Krstna" predstava Linhartove: Miss Jenny Love: uvod in razlaga po zvočniku. Nato — predstava. Bralno gledališče. Na oder je prišel recitatorski zbor osmih oseb, članov gledališkega odseka SKA in povabljenih gostov: gg. Hribovšek Franc, Jeločnik Niko, Borštnik Maks, Jerabič Stane, Rus Jože, Nose Maks, gđc. Havelka Metka in ga Marija Majer-Debečeva.

"Predstava" se je pričela. Ker je bil oder od tal do višine enega metra zagrnjen z rdečo zaveso, se od nastopajočih — sklepam, da je morala biti za to metrsko zaveso miza s stoli, na katere je zbor posedel, — ni videlo drugega kot glave. Kdor je bil nekoliko večji ali pa je imel morda višji sedež, je bil viden do višine ram, dočim se g. Jeločnik sploh ni videlo. Nato se je pričelo branje Linhartove petdejske tragedije: Miss Jenny Love. Edina stalna vez — poleg razlagalca po zvočniku — je bil patos, vedno in pri vseh enak, trmast in dosleden patos vseh nastopajočih. Še najbolj osebno "igro" je pokazal g.

Borštnik; njegov smeh je bil tako nalezljiv, da smo se tudi v dvorani hudo mušno nasmihali. Borštniku se vidi, da bi rad igral; ker tega ni mogel, kajti bralno gledališče je nekaj drugega kot igranje, je bila edina rešilna bilka tudi zanj — patos.

Krstna predstava to ni bila. Kajti to je bilo branje sedežih recitatorjev. Brana pa ta igra prav gotovo ni bila prvič. Pred javnostjo morda; toda to še ni "krst".

Ob tej predstavi sem imel različne "predstave". Kajti če človek vidi osem glav, ki kukajo izza rdeče zavese in nekaj recitirajo, si le težko predstavlja gledališče.

Bral sem v deseti številki "Glasa", letnik III: "Tudi ni bralno gledališče kak 'izhod iz sile' pri gledaliških skupinah, ki si morajo kot naš gledališki odsek ubijati glavo z večjih nepremostljivimi težavami, predvsem s pomanjkanjem primerne odra za scensko uprizorjanje dramskih del. Niti ni 'poceni zadevščina', kot bi mogel kdo trditi, ki je vse prej kot blizu resničnemu poznanju gledališke umetnosti, saj zahteva za svoje stvariteljsko delo i od igralca i od režiserja neprimerno več truda in dela, kot pa običajna odrska predstava. 'Vem: za "uprizoritev": Miss Jenny Love, so se pričele priprave en teden pred prireditvijo in vsa zadeva je šla na "krstno" predstavo s tremi vajami. To pa je še za kakršnokoli prosvetno prireditev — premalo. Naj mi nihče ne govori o trudu in delu. Kar je bilo, je bilo: izhod za silo, poceni zadevščina. Vse našete težave so bile tudi v bližnji preteklosti. In vendar smo videli lepe in dobro podane odrske stvaritve, igrane, doživete. Teh danes ni. Težave, ki so pa danes, so bile tudi že včeraj. Torej je vzrok drugje.

Bralno gledališče pa gotovo zahteva več truda in dela — od občinstva. Nekateri, ki na ta trud niso bili pripravljene, so med četrtim in petim dejanjem zapustili dvorano. Udeležba 65 oseb.

Režiser bralne igre: Miss Jenny Love, je bil g. Nikolaj Jeločnik. Motilo je, da je on sam nastopal v dveh vlogah. Ko je v eni vlogi pravkar "umrl", je nastopil v novi.

Taka je bila 200 letnica Linhartovega rojstva, ki jo je proslavila SKA v Buenos Airesu. **ša.**

SLOVENCIPOSVETU**CANADA**

Poročili so se: Ivan Curk iz Vrhpolj in Josipina Rogl iz Jarenine; Štefan Matajič iz Črensovcev in Ana Žerdin iz Velike Polane; Martin Gjerkeš iz Turmšča in Ana Zalik iz Velike Polane; Ivan Klinc iz Slivnice pri Mariboru in Silva Pokrivčič iz Spodnje Polskave. Čestitamo!

Krščeni so bili: Štefan Laki, sinček Štefana in Veronike, roj. Zalik; Danilo Kravos sin Albina Milana in Delfine, roj. Fiori; Jakob-Edvard Brunšek, sin Stanislava in Terezije, roj. Jerančič; Marjeta-Frančiška Andrejek, hčerka Miroslava in Marije, roj. Vidmar; Marija-Ana-Matilda Valant, hčerka Janeza in Antonije, roj. Oblak; Angela-Marija Glivar, hčerka Jožeta in Angele, roj. Mate; Edvard-Franc Paznar, sin Ivana in Ivanke, roj. Mate, ki je pa osmi dan po rojstvu umrl. Štefan Balazič, sin Štefana in njegove žene N.; Ivan Herbert Stornik, sin Ivana in Marije, roj. Miklavčič; Frank-Alojzij Pleško, sin Izidorja in Cilke, roj. Platnar; Barbara-Lisa Kavčič, hčerka Dušana in Maire, roj. Saari; Amalija Daniela Levstek, hčerka Rudolfa in Pavle, roj. Zupančič.

Slovenski bogoslovec g. Franc Skumavc, ki študira v bogoslovnem seminariju sv. Avguščina v Torontu, je prejel

tonzuro. Poleg g. Skumavca študira bogoslovje še g. Rudi Cukjati.

V bolnici v Dorvalu pri Montrealu je umrl g. Matija Seljak od Sv. Trojice nad Cerknico. V kanadskih rudnikih si je nakopal rudarsko bolezen silikozo, ki ji je v 58 letu starosti podlegel. Pokopali so ga dne 27. junija t. l. na pokopališču v Montrealu.

Vodstvo lazaristov je poslalo župniku in kaplanu pri župniji Marije Pomagaj v Torontu v pomoč. Rev. Jožefa Časla, C. M., ki je v Torontu že deloval od leta 1950 do 1952. Rev. Časl uradno ni nastavljen pri slovenski župniji, zato bo pa lahko vršil misijonsko delo tudi izven Toronta ter bo delal dušnopastirske obiske pri slovenskih skupinah v Ontariju in Quebecu.

Dne 1. in 2. septembra bo vseslovensko romanje Kanadskih Slovencev k Mariji Pomagaj v Torontu. Romanja se bo udeležilo tudi več Slovencev iz USA.

Slov. kat. prosvetno društvo "Baraga" je imelo 23. junija v cerkveni dvorani uspešno družabno prireditev.

Na julijskem sestanku društva NJJ je bilo predavanje posvečeno vprašanju mo-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 527777	

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

ža in njegovega mesta v družini. Udeležilo se ga je nad 40 članov. Avgusta meseca društvo sestankov ne bo imelo, pač pa pripravlja za svoje člane in njihove družine skupni izlet v naravo.

USA
Junija meseca je na "Michigan College of Mining and Technology" v Houptoni v državi Michigan postal inženir kemije Franc Bizjak iz Zgornje Bele, obč. Predvor pri Kranju. Novi inženir kemije je začel študirati gimnazijo pred vojno v Kranju, dokončal jo je pa v taboriščih Lienz in Spittal, kamor se je zatekel kot biv. domobranec z ostalimi slov. protikomunisti. Po maturi je začel študirati kemijo v Gradcu, v Ameriko je pa prišel 1951.

Slovenske šolske sestre v Lemontu so zgradile novo šolsko poslopje, v katerem bo višja dekliška šola. Poslopje je 17. junija blagoslovil čikaški nadškof kardinal Strich.

V Clevelandu so se poročili gđc. Anica Nemeč in g. Rudi Knez ter Marie Hejna in g. Tomaž Šfiligoj.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Nadaljevanje organizacijsko-poslovnega tečaja Društva Slovencev bo v soboto dne 28. julija t. l. ob šestih zvečer v pevski sobi Gallusa na ulici Necochea 440 v Ramos Mejia. S tem se začne praktični del tečaja. Predaval bo g. France Pernišek o odbornikih v društvih, o njihovih nalogah in dolžnostih in praktičnem izvrševanju odborniških nalog. Vse udeležence prosimo, da na tečaj točno in zanesljivo pridejo. Društvo Slov.

OBVESTILA

Uprava Svobodne Slovenije prosi g. Antona Onušiča, da sporoči čimprej svoj točen naslov ali se pa osebno zgleda v upravljalni list.

V nedeljo 29. t. m. bo kot preteklo nedeljo na Pristavi v Moronu športno vzgojni sestanek pod geslom "ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU", nato pa telovadne vaje na orodju, lahkoatletika, nogomet itd. — Povabite tudi svoje prijatelje. Odbor SFZ.

VII. kulturni večer SKA bo v soboto 4. avgusta t. l. ob sedmih v Bullrichievi dvoranici, Sarandi 41, Capital. Predava univ. prof. dr. Ivan Ahčin o temi "Filozofija avtomacije". Slovenski pevski zbor "Gallus" se najlepše zahvaljuje vsem, ki so sodelovali v "Gallusovem tednu". Skupni napor so omogočili takojšnje nabavo aparata za snemanje na trak kakor tudi zaživetje novih dveh plošč.

Prednaročilo za plošče se podaljšuje za dva tedna. Pri katerem koli članu zbornice in po prijaznosti tudi v pisarnah slov. dušnega pastirstva in Društva Slovencev morete naročiti in plačati (\$ 55.— za obe novi plošči, \$ 30.— za eno samo, ali za novi plošči skupno z že založeno \$ 75.—).

Na novih ploščah bo Gallus zapel šikanjev "Venček koroških", Fleišmanov "Triglav" (V gorenjsko oziraj se skalnato stran...), dalje narodno "Barčico" in še eno, če bo dovolj prostora.

Lepo nedeljsko popoldne nam obeta SFZ v nedeljo 5. avgusta t. l. na Pristavi v Moronu.

Ob 15. uri prijateljska tekma v odbojki med moštvom lanuškega odseka in B. moštvom SFZ. Takoj po tej igri pa bo

MEDNARODNA TEKMA V ODBOJKI
med A moštvom SFZ in predstavniškim moštvom Letoncev.
Za poštežbo rojakov bo poskrbljeno z festinami in pijačo. Postavljeno bo tudi strelišče.
Vsi rojaki vabljeni!

DELA VCE od 18 do 45 leta

za splošna dela v papirnici in kartonaži nujno rabi

SCHCOLNIK S.A.I.C.

PLANTA HURLINGHAM, VILLA SCHCOLNIK — JUFRE s/n.

Dobre plače in možnosti za napredovanje. Interesenti naj se zglase na zgoraj navedenem naslovu. S postaje Moron poseben kolektiv št. 10 vsake pol ure.

Slovensko društvo "Edinost"

vabi na

DRUŽABNI VEČER

ki bo v dvorani "Dekleva" v soboto, 4. avgusta ob 21.30 uri zvečer.

IGRA ORKESTER POD VODSTVOM PROF.
G. DRAGA CIMPERŠKA

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788 Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK
Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneih.

Znatno znižane cene!